

Iz življenja in sveta

Tip najnovejše brizgalne

Gasilno društvo na Dunaju si je nabavilo brizgalno, ki ima spredaj snežni plug in se utira pot z »gosenicami« na kolesih

Opice in človek

Javnost se dandanes ne zanima več toliko za vprašanje, na katerem mestu sesalskega rodu sta se ločila človek in opica in v kateri dobi zemeljske zgodovine se je to zgodilo. O obeh teh točkah je bilo po Darwinu že toliko teorij, ki so se izkazale za nevezdržne, da smo se tega vprašanja polagoma naveličali.

Odkar je prevladalo prepričanje, da ne pride nobena izmed živčevih človeških opic (šimpanz, gorila, gibbon, orangutan) v poštev kot človeški prednik, je nauk o izvoru človeka izgubil mnogo zanimivosti kot snov za pomenke, kajti ko je obje-
ljalo, da izvira človeški rod od fosilne živalske vrste, je zašel predmet v področje, ki ga lajki ne poznajo mnogo. Poleg tega nazirajo ob fosilnih oblikah običajno niso ohranjena cela okostja, ki bi jih lahko primerjali s človeškim okostjem; prečesto pa predstavljajo ti ostanki le nekoliko kosov lobanje ali nekoliko zob — in nad temi so se neredko zmotili celo najboljši strokovnjaki.

Dunajski paleontolog prof. Abel je našel vseh živčevih in izumrlih polopic, opic in človeških plemen 122 vrst in od teh jih več nego polovica, namreč 71, ne pripada več sedanosti. Vprašanje je, da-li je iskati

med izumrli oblikami prednika človeškega rodu? Prof. Daqué to odločno zanika in vidi v vseh živčevih kakor izumrlih opicnih oblikah enostransko specializirano bitja, ki ne vodijo do človeka. Drugi paleontologi iščejo spet drugih fosilnih vrst, ki naj bi bile prednice tako človeške kakor opičje vrste, n. pr. Američan Osborn, ki si je izbral v ta namen neko staroteriarno, neopitcho obliko iz Egipta. Abel išče našega prednika med izumrli človeškimi opicami, zlasti pa v neki vrsti iz srednjega terciara, ki jo znanost imenuje dryopithecus. A vse to so le domneve na podlagi skromnih najdb, ki jih izsieditev novih fosilnih ostankov lahko vsak čas spreverže. Vendar govori prof. Abel prav določno o tem, da mora biti srednji terciar tista doba, v kateri se je človek, in sicer v Centralni Aziji ločil od drugih »primatov«, kakor se imenujejo živalske vrste od človeka navzdol do polopic. Dryopithecus pa je med vsemi fosilnimi bitji najbližji človeškemu predniku, ki ga iščejo že toliko časa. »Ugotovljeno« ni s tem seveda nič dokončnega, kajti ne vemo, da-li nam jutri ne bodo predložili n. ve fosilne oblike, ki bo še bolj ustrezala razvojni črti človeškega plemena.

Vsemirje se je razširilo

Nam znana velikost vsemirja se je v zadnjem času razširila za 20 milijonov svetlobnih let. Najnovejši stopalčni teleskop zvezdarne na Mountu Wilsonu v Kaliforniji je namreč odkril dve novi spiralni megli, ki se pomikata z brzino 24.000 km v sekundi. Ta hitrost je največja, ki so jo mogli doslej ugotoviti astronomi. Novi spiralni megli sta od nas oddaljeni 135 milijonov svetlobnih let in se torej močno približujeta. Med njimi črti 150 milijonov svetlobnih let, do kamor seže zadnja opazovalna močnost teleskopov. Kadar bodo zgradili daljnogled, ki bo še enkrat večji od stopalčnega, je verjetno, da se bo slika človeškemu očesu dostopnega vsemirja še bolj razširila. Takšen teleskop je že v načrtu in se bo začel v kratkem graditi.

Clemenceaujev spomenik

Francija se je oddolžila spomenu svojega velikega državnika s tem-le spomenikom, ki stoji na Clemenceaujevem trgu v Parizu

Olimpijski zmagovalci padel

Japonec Curuta,

zmagovalci v prsmem plavanju na 200 m na olimpijadi l. 1928, je baje padel v bojih za Šanghaj

Nima diplome

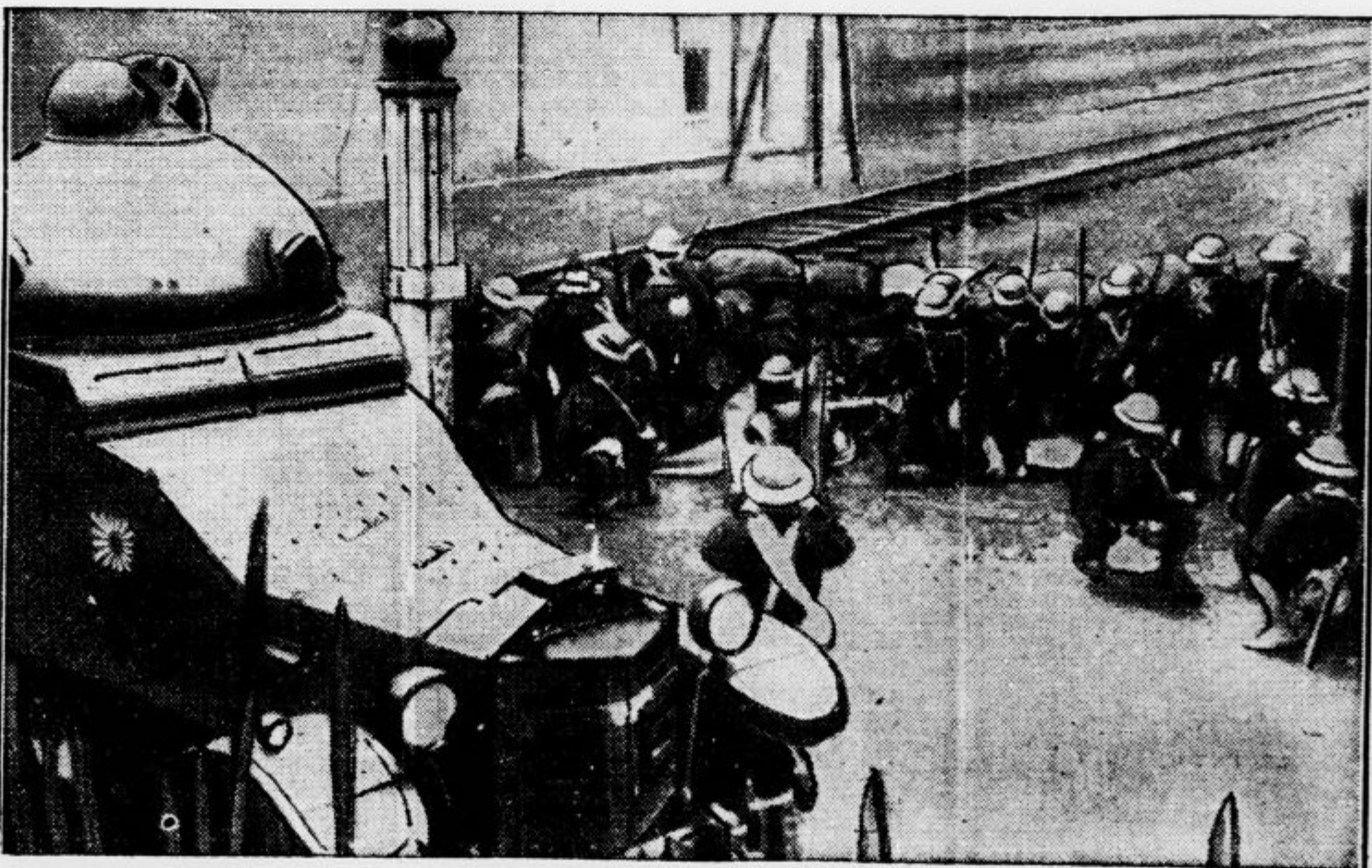
Neki danes 44 letni mož se je ob prevratu l. 1918 potegoval za neko prvo mesto v češkoslovaškem prometnem ministrstvu. V prošnji je navedel, da je pohajal realko v Pisku in da je naredil skušnje iz svoje stroke na tehniko z odliko. Prošnja, o kateri se ne ve, če so ji bile priložene kakšne listine, je bila ugodno rešena. Prosimc je dobil službo, najprej provizorično, ko pa se je izkazal izvrstnega strokovnjaka, je napredoval za strojnega asistenta, pozneje celo za strojnega komisarja. Njegova kariera pa s tem nikakor ni bila končana. Bil je sijajen veščak in država, ki je bila neresirana na njegovem delu, je poskrbela, da je napredoval celo preko predpisov. Imenovali so ga za višjega svetnika in olednjč za ravnateljevega namestnika neke državne delavnice. Vsi so videli v njem neprekosljivega inženjerja in železniško ministrstvo mu je izdalo dve pohvalni priznanji.

Lani v aprilu pa je prejel direktorja državnih železnic anonimno ovadbo, da je mož brez diplome. Odstavili so ga iz službe in uvedli proti njemu preiskavo. Obtožili so ga, da je ogoljufal državo, ker je zasedel mesto, ki je odprto samo uradnikom z akademsko kvalifikacijo, ne pa osebam z dvorazredno strokovno šolo. Najzanimivejša pa je to, da je prišla ovadba o nekvalifikaciji potem, ko je mož začel v delavnici delati red, kar je bilo očitno v nasprotju z interesi anonimnega ovađuha.

Henny Porten v konkurzu

Filmska družba Henny Porten v Berlinu je ustavila plačila, ker je imela s filmom »Kraljica Luiza« velike izgube.

Moderno orožje na kitajsko-japonskem bojišču

Japonski mornarji napadajo pod kritjem oklopnega avtomobila železnico, ki veže Šanghaj s severnim zaledjem

Pohod Lapovcev na prestolnico Finske

Kakor pred leti so tudi te dni sklenili finski nacionalisti Lapovci udariti na Helsink, da izsilijo od vlade razpust socialističnih organizacij. Vlada pa je storila vse ukrepe, da se nemiri preprečijo, in je proglasila nad državo obredno stanje. Slika prikazuje Lapovce pri pohodu na odmoru.

Zanimivosti iz vsega sveta

Masarykovo zdravje

Telesni zdravnik češkoslovaškega predsednika Masaryka objavlja v »Lidovih Novinah« članek o prezidentovem zdravju. Med drugim pravi: »Predsednik Masaryk je zdrav in prost tudi vseh simptomov, ki bi se dali v njegovi starosti fiziološki označiti za nebolne pojave. Telesno in duševno je čil in je v tem pogledu izredna izjema. Čeprav je že v visoki starosti, se nikakor ne more smatrati za starca.«

Glasba kot zdravilo

Neki specialist v Illinoisu je prišel do prepričanja, da bi morali zdravniki predpisovati gotovim bolnikom muziko namesto zdravil. Pri motnjah razpoloženja priporoča posebno Chopinove etude, Beethovenovo Patetično sonato in Dvořakov skladbo za čelo. Za osebe, ki trpe na živčni izčrpanosti, je baje najbolj hvaljena Griegova glasba.

Zmrznjena živila

Zmrznjena živila zaostajajo v pogledu izdatnosti precej za vrednostjo svežih živil. Pregled takšnih živil je namreč ugotovil, da izginijo iz živil pri zmrzovanju nekatere njihove najvažnejše sestavine.

Mikrofon in zvočnik v zdravniški službi
Češkoslovaški zdravnik dr. Hüttl je dal pred vzhodom v svojo hišo zgraditi mikro-

fon in zvočnik. Obe napravi sta namenjeni nočnim gostom, zaradi katerih je moral zdravnik čisto vstajati. Če kliče zdaj kdo dr. Hüttla ponoči, se lahko pogovori z zdravnikom kar s pomočjo mikrofona in zvočnika in stvar je upravičena, ne da bi bilo treba dr. Hüttlu vstajati iz postelje.

Zadnji bizon v Evropi

Praski zoološki vrt je pred kratkim dobil redek primer bizonove samice, zadnji ostanek iz živalskega vrta kneza Hohenzolerna v Javorini. Bizon je skoro popolnoma iztrebljen in živi samo še v nekaterih ameriških rezervacijah, v Evropi pa je praski bizon edini zastopnik svojega rodu.

Pospesena transfuzija krvi

Dr. Markus, zdravnik državne bolnice v Košicah, je dal patentirati postopek, ki omogoča na najhitrejši in najenostavnejši način prenašati kri od zdravega človeka na bolnika. Iznažba obstoji v tako zvanem ventilu dveh prekatov in bo v kratkem izročena v javno rabo.

Ogromna kuščarica

Kakor poročajo graški listi, sta dva kmeti v Mühlacknu ubila 120 cm dolgo kuščarico. Žival je imela rjavkast hrbet s črnimi polji v podobi romba. Baje gre za neko eksotično vrsto kuščarice, ki sicer ne živi v srednji Evropi.

Češki brezposelni pojdijo v Afriko

Češko ministrstvo za socialno politiko je dovršilo načrt, ki predvideva emigracijo brezposelnih Čehoslovakov v Maroko in na Korkiko. Tudi Francija bo sprejela nekaj ljudi, vendar bo treba večji del brezposelnih, ki jih je zdaj že blizu 600.000, odriniti v francoske kolonije.

Tudi rekord

V Budimpešti se je te dni vršila mednarodna tekma v brijtu. Zmagal je brivec, ki je obrl brado in brke v 41 sekundah. S tem je tudi postavil nov svetovni rekord v tej stroki.

Za Veliko noč

Izredne ugodnosti pri nabavi oblek in površnikov za gospode. Zadnje novosti sukna za pomlad oddajamo po neverjetno nizkih cenah.

Drago Schwab, Ljubljana

Pol za šalo, pol zares

Siguren uspeh
Gledališki ravnatelj: »Tukaj imate vlogo za novo igrano. Naučite se jo na pamet, ampak ne pretiravajte! Igrajte tepca povsem naravno, pa boste imeli siguren uspeh.«

Ime je spremenila
Kmetica se je omožila. Nekega dne pride zanjo priporočeno pismo. Poštni sel ji predloži v podpis kontrolno knjižico. Kmetica vzame svinčnik in napravi kolobarček.

»Kako to?« se začudi pismonoša, »saj ste poprej vedno naredili križ, ker ne znate pisati.«

»Veste,« odvrne kmetica, »zdaj sem omožena in sem spremenila ime.«

Higiena

Neki profesor, znan nasprotnik ženskih pravic, je predaval o higieni in rekel med drugim: Najtemeljitejša oblika desinfekcije je indska navada, da se vdove sežgo.«

Vsak dan ena

»Toliko časa vas ni bilo, dragi mojster. Ali ste pisali nov roman?«
»Ne, bolan sem bil.«
»Toliko bolj...«

Vodja lapovskih ekstremistov

Viktor Kosola,

ki je organiziral upor proti državi oblasti na Finskem in doživel s tem nov poraz svojih nacionalističnih podvigo

Ljudsko preseljevanje

Kakor sta se svojčas sporazumeli Grška in Turčija, da se izselijo iz obeh držav v novo domovino vsi tisti, ki ne žele ostati pod tujim jarmom, sta se domenili tudi Bolgarija in Grška, da bosta povsem mirno izmenjali državljane bolgarskega, odnosno grškega jezika, ki ne žele več ostati v državi, ki jim ni sorodna po jeziku. Mešana komisija, sestavljena iz zastopnikov obeh držav in iz delegatov Društva narodov je zdaj dovršila svoje delo ter izplačala izseljencem za njihove nepremičnine 10 odst. vrednosti v denarju, 90 odst. pa v obveznicah. Bolgarija se je zavezala, da bo sprejemala obilnice namestu plačila za novo kupljena posestva za priseljence.

Zanimivo je dodatno poročilo komisije Društva narodov, ki ugotavlja, da se je preseljevanje Bolgarov iz Grške in Grkov iz Bolgarije izvršilo povsem v redu in brez izgub, ki so skoro neizogibne pri takšnem poslovanju. V celem se je izplačalo 33 milijonov dolarjev odškodnine. Iz Trakije in Makedonije se je vrnilo v domovino okoli 100.000 Bolgarov, iz Bolgarije pa se je izselilo približno 50.000 Grkov. S tem, da se je izselil skoro ves bolgarski element iz Grške in grško prebivalstvo iz Bolgarije, je tudi odстранjen velik del nevarnosti novih nesporazumov med obema državama, ki bosta posihmal gotovo živeli v boljši slogi in sporazumu.

Najmanjša zavarovalna polica

Princesa Elizabeta, vnukinja angleškega kralja, je dobila za svoj nedavni 6. rojstni dan majhno hišico s šestimi popolnoma opremljenimi sobicami. Hiša in pohištvo sta za tri petine manjša od navadnih hiš in pohištva. Za to hišico je izdala družba Sea Insurance Co. tudi najmanjšo polico. Njeno besedilo je natisnjeno z drobnimi črkami. Hišica je zavarovana za 750 funtov šterlingov, njena vsebina pa za 500 funtov šterlingov in letna premija zanjo znaša 5 funtov 11 šillingov.

